Pohyb tvůrce

PRŮZKUMY ÚZEMÍ JAKO FORMA UMĚLECKÉHO VÝZKUMU

Jan Trejbal et al.: Pohyb tvůrce

10+5 unikátních projektů z projektu GHMP a vlastní praxe Jana Trejbala, 15 odborných textů, rozhovor s Milošem Šejnem, úvod Jiřího Sádla, 135 obrazových příloh, 5 schémat, 106 hesel v autorském terminologickém oblaku.

Publikace *Pohyb tvůrce* se věnuje průzkumům území z pohledu široké skupiny tvůrců především proto, že nedochází k v tuzemském prostředí k stabilnímu rozšiřování kvality a spektra průzkumů v přípravné fázi. Botanik Jiří Sádlo v textu nazvaném *Jak číst Trejbala* na začátku této publikace píše: ***Role „vědy“ či „řemesla“ není ve srovnaní s „uměním“ nutně autoritativnější, stejně jako role umělce v sobě nutně nemá víc citu a imaginace. Nejslibnější je v tom ohledu prolamování všech takových barier a vznikající přístupy multidisciplinarní, interdisciplinarní a transdisciplinarní.***

Tato kniha nedává přímé odpovědi. Přesto, nebo právě proto by měla sloužit jako nástroj pro širší odbornou veřejnost a zástupce z municipalit jako inspirace pro jejich další profesní činnost ve městě i kulturní krajině. Jedná se tedy o široké spektrum od samotných tvůrců z oboru umění (vizuální umělci, architekti – urbanisté, designeři, historici, případně teoretici umění), přes technicistně a neumělecky zaměřené profese (humanitní a přirodovědné směry), ale také zaměstnance obecních úřadů a městských částí, včetně stavebních a uzemně–plánovacích oddělení. Nástroj lze pak definovat jako jednoduchou samostatnou součást většího systému, která rozšiřuje schopnost tohoto systému působit na své okolí.

Samotný název publikace *Pohyb tvůrce*, se odkazuje na tvůrce–kréatora, který je synonymem pro budovatele, původce či stvořitele. Všechny kapitoly se ale orientují na analytickou – přípravnou činnost, předcházející kreativním návrhům. Zde je podstatné, zda lze připustit fakt, že pro reálné průzkumy území v praxi je nezbytný kontext–

charakter–ráz území/ lokality. Poté musí existovat krok–činnost před samotným návrhem například v podobě průzkumu území. Ten je velmi důležitý i pro každého tvůrce. Tento krok – činnost je pak pravou úžinou vyžadující pozornost a tuto knihu jako zmíněný nástroj.

Publikace navazuje například na *okruhu beneficientů GHMP z programu UM2020*, konkrétně z kurátorského záměru *zvyšovat a vyrovnávat kvalitu života v centru a na okraji města*, protože jejím tématem je právě periferie. Nepřímo může publikace navazovat na *Manuál tvorby veřejného prostranství hlavního města Prahy,* který řešil Institut pro rozvoj a plánování Prahy ve spolupráci s kurátory a teoretiky.

Z hlediska obsahu publikace a použité formy lze rozdělit obsah takto:

- *Neautorská část publikace:*

o *Část, kde byl autor editorem knihy:*

- *PŘEVYPRÁVĚNÍ TREJBALOVÝCH HLAVNÍCH MYŠLENEK A NEOFICIÁLNÍ RECENZE KNIHY / Jiří Sádlo*
- *ČÁST ODBORNÁ – TEXTY SPOLUPRACUJÍCÍCH NA PROJEKTU CIRCULUM 2020 A TRINAGULUM2021 / 15 odborníků a teoretizujících tvůrců*

Mezi hlavní klíčová slova (zpracovaná formou bublinového diagramu) patří, v textech odborníků spolupracujících na „případovém" projektu CirculUM 2020, podle předpokladu: umění, místo, prostor, území, město, veřejný, projekt, či výzkum. Poměrně zajímavé je, že na opačném pólu (nejméně užívané pojmy) se vyskytuje například termín: lokalita, tvůrce, plánování, intervence nebo termín kontext.

- *PROJEKT GHMP CIRCULUM A TRIANGULUM - ZADÁNÍ OPEN CALL CIRCULUM 2020/ dokument*

o *Část, kde autor realizoval hloubkové rozhovory na téma:*

- *DIALOG JANA TREJBALA S KRAJINNÝM INŽENÝREM MICHALEM KOVÁŘEM*
- *ROZHOVOR JANA TREJBALA S MILOŠEM ŠEJNEM*

o *Část, kde autor realizoval hloubkové rozhovory a editoroval výběr v podobě krátkých „tvrzení" – holých vět:*

- *VYBRANÍ TVŮRCI Z PROJEKTU CIRCULUM / 9 tvůrců včetně originálních mapových děl*
- *ZÁVĚREČNÉ SETKÁNÍ CIRCULUM 2020 - MLUVÍCÍ KÁMEN ANEB DESET VĚT OD TVŮRCŮ A ORGANIZÁTORŮ PROJEKTU*

- *Autorská část publikace:*

  - *AUTORSKÝ TERMINOLOGICKÝ OBLAK – 82 hesel vytvořených formou rešerše dostupných odborných pramenů bez převažujícího autorského komentáře.*
  - *AUTORSKÝ TERMINOLOGICKÝ OBLAK – 24 hesel označených jako autorské. Z toho celkem 11 zavádí nový autorský termín z oblasti: umělecké a výzkumné praxe, mediálních výstupů a pedagogické činnosti. Zbylých 13 hesel tvoří běžné termíny, výrazně autorsky uchopené.*
  - *TŘI SÍŤOVÉ GRAFY VYTVOŘENÉ V PROGRAMU GEPHI – Jedná se o grafické zpracování tématu Průzkumů území vycházejících z legislativy (Rozcestník nejen pro urbanisty) a také zobrazení samotného Autorského terminologického oblaku.*
  - *POPIS LOKALIT PROJEKTU CIRCULUM A TRIANGULUM – Všechny lokality pro projekty jsem sestavil v rámci práce pro GHMP. Text byl následně dopracován a doplněn o grafiku spolu s transdisciplinárním týmem platforem Neolokator – Design for Landscape. Komentáře k lokalitám vždy obsahovaly: majetkoprávní vztahy, základní popis, současný stav, hlavní témata pro toho území a proměna lokality v blízké budoucnosti.*
  - *TVRZENÍ/VÝCHODISKA PRO TVŮRCE – Původních 15 názorů bylo vytvořeno na podzim 2020 transdisciplinárním týmem platforem Neolokator a Design for Landscape, spolupracujícími s GHMP pro komisi programu Umění ve veřejném prostoru. Následně byly průběžně upravovány na jaře 2021 v rámci jeho disertační práce do podoby sedmi tvrzení a jedné premise.*
  - *GPS SKICOVÁNÍ - AUTORSKÉ PRŮZKUMY ÚZEMÍ JAKO FORMA UMĚLECKÉHO VÝZKUMU – „sada“ případových prací, které shrnují celkem deset let metody GPS skicování. Tato autorská metoda je představena na pěti příkladech jako „širokospektrální“ postup (minimálně z pohledu charakteru výstupů) od záznamu performance, přes koncepční urbánní průzkum území, po komerční zaměření prvků v lokalitě.*

Kniha vychází česky.

Koncept knihy: JAN TREJBAL
Grafický design: PAVEL TICHOŇ

Editor, autorské texty, GPS skicy: JAN TREJBAL

Fotografové: ONDŘEJ BESPERAT, EVA KOŘINKOVA, ZUZANA LAZAROVA, PETR ZEWLAKK VRABEC

Zastoupení tvůrci: CONVICT (CONRAD ERIC ARMSTRONG A VIKTOR VALÁŠEK), FRYČOVÁ LUCIE, CHUCHLÍKOVÁ IDA, PRCHALOVÁ VENDULKA, UWE URSULA (MARIE TUČKOVÁ), VÍDENOVÁ KATEŘINA A WLAZEL ADAM, YIRAQ HELUSH (HELENA JIRÁKOVÁ), ZAHÁLKOVÁ ŠÁRKA, ZET MARTIN

Odborné texty: FUČEK VIKTOR, GULBISOVÁ MIROSLAVA, HAUMEROVÁ TEREZA, HLAVÁČKOVÁ JITKA, JIRÁKOVÁ HELENA, KOLEKTIV A-B_HPP, KOVÁŘ MICHAL, MIKULÁŠ RADEK, MRAVČÁKOVÁ VIKTORIA, NOVÁKOVÁ TEREZA, PETIŠKOVÁ TEREZIE, SCHMELZOVÁ RADKA, ŠEJN MILOŠ, ŠÉPKA JAN, VOJTĚCHOVSKÝ MILOŠ A JIŘÍ SÁDLO.

Projekt byl podpořen v rámci Akademické grantové soutěže UMPRUM.
Kniha vyšla i díky podpoře Galerie hlavního města Prahy – Mgr. Marii Foltýnové, Ph.D..
Publikace navazuje na projekty GHMP CirculUM2020 a TrinagulUM2021.

Jan Trejbal

Pedagog, urbanista, výtvarník, doktorand UMPRUM – Architektura 1.

Jan nejprve absolvoval obor Glass and Free-form architecture na Fakultě architektury ČVUT. Dále pokračoval na AVU v Praze, kde ukotvil svůj zájem do transdisciplinárních souvislostí mezi umělecký a vědecký pohled na svět. Výsledkem tohoto procesu bylo založení (2011) vědecko-výzkumné platformy Neolokator.cz, která se jako jediná v ČR striktně zaměřuje na mezioborovou tvorbu odborných studií a popularizaci rozvoje spolupráce profesí.

V roce 2011 byl oceněn hlavní cenou Young Architecture Award za práci Český venkov (společně s Idou Chuchlíkovou), kde poprvé představil svoji metodu GPS skicování pro umění a praxi.

V oblasti vědy a výzkumu nyní dokončuje doktorské studium na téma „Transdisciplinární průzkumy území“, kde rozvíjí současný systém územně-analytických metod používaných v urbanismu a metodu tzv. Analýzy sociálních sítí. Dlouhodobě se věnuje pedagogické činnosti, především na AVU Praha, FA ČVUT a UMPRUM Praha. Většina jeho předmětů je pojata autorským způsobem a zaměřuje se na rozvoj dovedností, které zapadají do termínu „Knowledge broker“, který je v euroatlantickém prostoru běžnou součástí postgraduálních studijních oborů umění, designu a architektury.

Platforma Neolokator mu současně umožňuje věnovat se publikační činnosti (např. Zlatý řez, ERA21, Česká Televize, Český rozhlas, Lidové noviny, Slow TV, Deník.cz).

Pravidelně vystavuje své výtvarné práce na pomezí terénního výzkumu, konceptuálního umění a urbanismu (vice než 14 samostatných výstav od roku 2006 - např. Galerie Makráč, Off-formát, Altán Klamovka, INI gallery, Ukradená galerie..). Je fascinován přímým přenosem, který považuje za jistou formu teleportace.

V roce 2019 Janovi vychází publikace (s René Tydlitátem) o fenoménu Povětrnostních meteorologických sloupků. V roce 2021 vyšla Janovi v nakladatelství UMPRUM monografie Pohyb tvůrce, věnující se průzkumům území jako formě uměleckého výzkumu. V současnosti spolupracuje Jan s ateliérem Design for Landscape.

jan.trejbal@email.cz

https://issuu.com/jan.trejbal

neolokator.cz

transdisciplinarita.cz